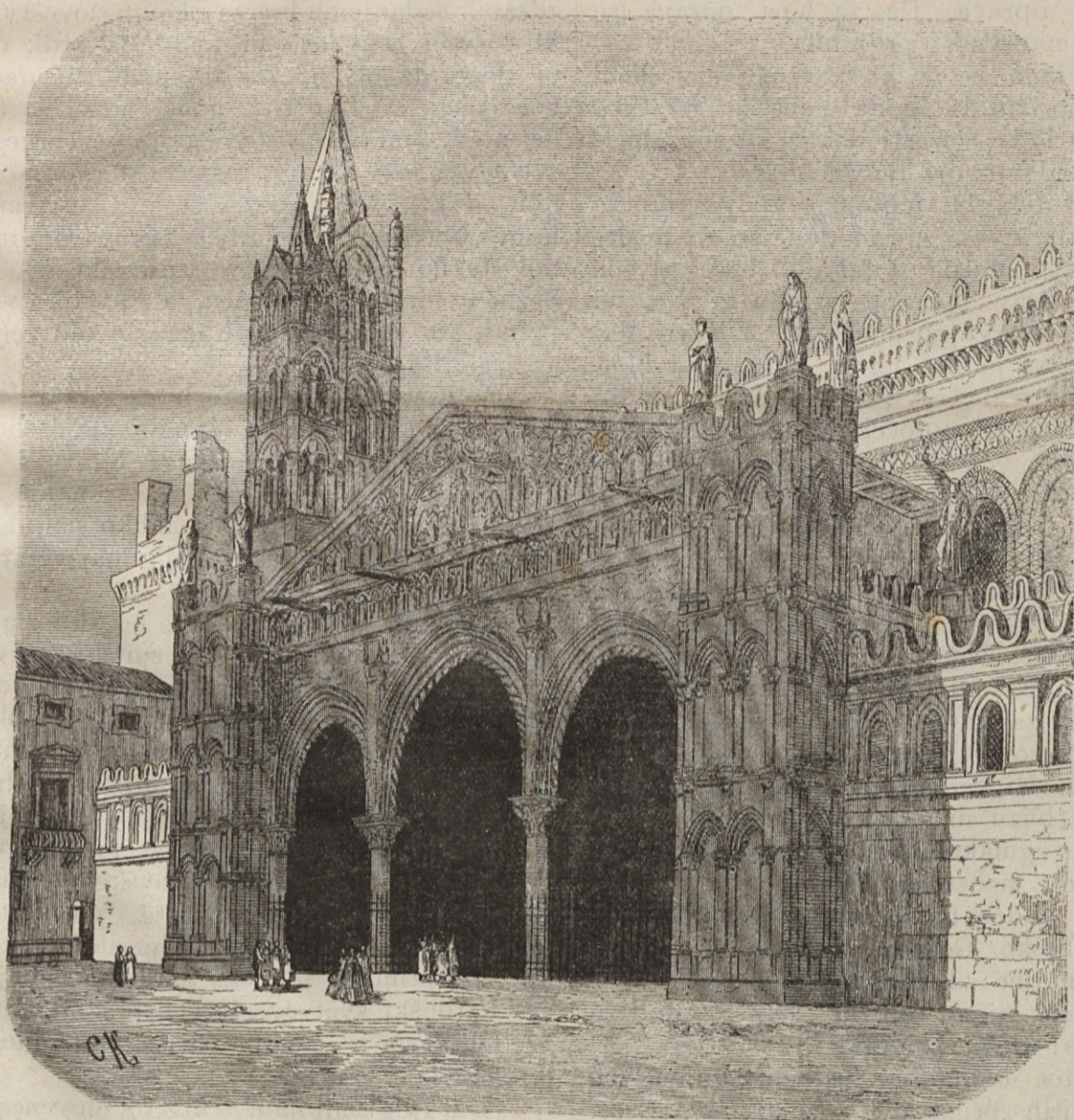

DRUŽINSKI PRIJATELJ

POUČNO-ZABAVNA ILUSTRIRANA PRILOGA „ZARJE“

— Izhaja vsako drugo soboto —

Stolna cerkev v Palermi na Laškem.

Lurška petdesetletnica.

Zadnja leta smo se v Trstu večkrat divili dolgim vrstam slovenskih deklet, ki so se kot Marijine hčere vdeleževale slovesnih sprevodov. V beli obleki s svetlo-modrimi trakovi okoli pasu, z rožnim vencem v rokah stopajo sicer ponizno, vendar samozavestno, mirno in resno za svojo zastavo. Ko smo zrla te lepe vrste, nam je ostala posebno globoko v spominu ta lepa oprava. Da, ta lepa oprava se nam je naravnost priljubila.

In kako se ne bi? Saj se je v slični opravi prikazala sama nebeška Kraljica pred 50 leti priprosti deklici ob mazabelskem skalovju pri Lurdu.

V torek, 11. februarja se povrne že petdesetkrat oni srečni dan, ko se je deviška noga Marije dotaknila naše grešne zemlje. Prav opoldne je bilo in zvonovi sosednih cerkva so odzvonili „Zdravo Marijo“, ko se je 14. letna Bernardka Soubirous sezuvala čevlje in nogovice, da bi prebredla plitvi potoček in nabrala onkraj vode suhih vej, da bo ubožna mati skuhalala kosilce. Kar je zašumelo kraj nje, enkrat, dvakrat: Bernardka se ozre in zagleda v votlini skalovja onstran vode Gospo nebeške, rajske lepote. V grozi in trepetu zdrkne na kolena in začne moliti rožni venec. Nepremaknjeno zre v nebeško prikazen. Ko odmoli, zgine lepa Gospa.

Dan za dnem je hodila potem Bernardka k votlini, da gleda tam nadnaravno prikazen. Ni več hodila sama, trume ljudstva od blizu in daleč so ji sledile in občudovale zamaknjenost in pogovore ubožne pastirice z nebeškim bitjem.

Še sedem najstkrat je Bernardka videla nebeško Gospo, izvedela iz njenih ust njeno ime: „Brezmadežno spočetje sem“ in slšala njeno otožno željo: „Moli za grešnike! Delaj pokoro!“

Letos obhajamo petdesetletnico teh znamenitih prikazanj preblažene Device. Ta prikazanja imenujemo po vsej pravici znamenita, saj so največje delo božje vse-mogočnosti, modrosti in usmiljenja, kar

jih je videl novejši svet. Kaj je postalo mestece Lurd v teh 50 letih! Kdo naj to pove in opiše?

V Lurdu je hotelo nebo potrditi besede očeta vsega krščanstva Pija IX., ki je bil tedaj pred štirimi leti oklical nauk o brezmadežnem Marijinem spočetju za versko resnico. Lurd si je izbrala Marija za sedež milosti. Tam je Bog pripravil zdravilo sedanjemu brezverskemu človeštvu, ki v svoji ošabnosti in puhlosti trdi, da ni Boga, da ni čudežev in sploh nič nadnaravnega. V Lurdu se gode čudeži že 50 let pred očmi vsega vernega in bezvernega sveta, čudeži, kojih resničnost ne more nihče tajiti. Teh čudežev šteje znanstvena knjiga Bertrinova do sedem tisoč! Ogromno število bolnikov je ozdravelo v čudežnem lurškem studencu, a še veliko več bolnih src je dobilo tam nazaj svojo vero, svojega Boga!

V Lurd se obračajo letos krščanska srca vseh krajev sveta. Mnogi bodo osebno obiskali ta kraj milosti. Tudi Slovenci se pripravljamo v spomladi na romanje v Lurd. Blagor jim, ki bodo lahko poljubili zemljo, katere se je dotaknila najsvetejša Devica!

Pri nas v Trstu se vrše te dni slavnosti v čast lurški M. B. v jezuitski cerkvi. Predpoldne je ob 10. uri maša pred Najsvetejšim, ob 6 zvečer pa pridiga in blagoslov. V torek bo daroval ob 10. uri prevzvišeni gosp. škof slovesno pontifikalno mašo. Točno opoldne (ob uri prikazanja) bo še ena maša pred Najsvetejšim; ob 5½ zvečer pa bo istotako ob škofovi navzočnosti rožni venec, litanje, slavnostni govor, zahvalna pesen in blagoslov.

Od prihodnjega leta dalje bo obhajal ves katoliški svet poseben sopraznik dne 11. februarja v spomin prvega Marijinega prikazanja v Lurdu.

Dal Bog tudi nam tržaškim Slovencem vedno večjo ljubezen do lurške Gospe, da nas ne bo nevarni tok časa spravil ob sveto vero, najdražjo narodovo svetinjo!

Prišel bo čas tudi za me....!

(Slika iz življenja, spisala Marica Topolnikova.)

„Prišel bo čas tudi za me. . . .“

Res, prišel je čas, uresničile so se tvoje besede, blaga žena. Prav živo se spominjam, ko si v najgroznejših bolestitih pričakovala zopet novega gorja in ko si to junaško prestala, že mislila na drugo.... Vem, človek se vsemu privadi, dobremu in hudemu; a toliko pretrpeti, kakor si mogla ti, bi ne uztrpel vsak, vsaj tako zadovoljno ne. Niti ene besede čez vse hudo, niti pritožbe. . . . Vedno le sama tolažba in zaupanje v Onega, ki trpljenje pošlje in ako je njegova volja, tudi lahko odvzame. Srce se mi je krčilo žalosti pri pogledu na tvojo gomilo. Nehote sem vzkliknila: „O Bog, zakaj si vzel njo in me rajši njenega trpljenja? Zakaj je nisi pustil vsaj tako dolgo, dokler nisem prišla jaz, da bi mi potožila spet svojo bol, kakor druga leta in tako vsaj za trenutek bila srečna, poslušaj me tolažbe. . . .“ A hitro sem odbila tako drzne misli, vsaj sem spoznala, da je Bog uslišal njene prošnje, jo vzel iz doline solza v boljše življenje, da dobi plačilo, koje je zaslužila na trnjevem potu skozi življenje. . . .

„Prišel bo čas tudi za me. . . . Ta tvoj navadni izraz rekla si tudi takrat, ko sve se zadnjikrat videli. Od časa, ko sem začela spoznavati, kaj je dobro ali hudo, odkar sem razumela človeške boli, odkar nisem življenja smatrala kot lepo, z rožami nastlano, ampak tako, kakoršno je v resnici, od tistega časa sem vsako leto v počitnicah poslušala tvoje mile tožbe, blaga žena. Rada sem jih poslušala in vsakokrat imela tudi dovolj tolažilnih besed za te. Ko sem pa bila sama in premišljevala tvoje pripovedovanje, od leta do leta bolj žalostno, bi se zgrozila nad božjo previdnostjo, ko bi mi ne donele na uho besede: „Kogar Bog ljubi, tistega tepe!“

A letos? Prišla sem in s pesnikom vprašala: „kje ta, kje oni? — V grobu spi! Tudi za te, draga žena sem vprašala in dobila isti odgovor: „v grobu spi!“ Z bridkostjo sem morala spoznati, da je res prišel čas za te, ker nisi slišala mojega klica, ker se mi nisi odzvala, ko se te s plakajočim srcem klicala ob gomili. Spavaj sladko, počij si od hudega zemeljskega napora in čakaj, da tudi mi pridemo za teboj, ko končamo svoje potovanje.

Kar je bridka smrt ločila,
mila smrt zedini spet!

Namesto venca na grob, pa sprejmi v zahvalo za tvoje trpljenje skromen spomin v naslednjih vrsticah.

* * *

Preteklo je že več let od tedaj, ko sem morala zapustiti dom in iti v svet se dalje učiti in pripravljati za bodočnost. Huda je bila ločitev od starišev in sestre, od rojstne hiše, sploh od kraja, v katerem sem preživela najlepše, br zskrbne dni, leta mladosti. Obiskala sem tudi staro ženico tam

na koncu vasi. Že od nekdaj me je imela rada, vsakokrat sem kaj dobila od nje, ker sem jo lepo pozdravila in se do starih ljudi sploh dostojno obnašala. Tudi tedaj me je dobro pogostila in na zadnje z solznimi očmi rekla: „Ti še le sedaj začneš živeti, a jaz grem že proti koncu. Trnjeva je bila moja pot, ne želim tebi take. Ako bi me hotela razumeti, povedala bi ti veliko iz mojega življenja, a ker si še otrok in ne poznaš trpljenja, zato si to povest ohranim za poznejše čase. Ko boš tudi ti vedela kaj povedati iz življenja, razumela boš, zakaj je moje telo bolj upognjeno, kakor bi moralo biti, zakaj so gube na mojem obrazu večje, kakor to pristojna moji starosti. A prišel bo čas tudi za me, za mojo rešitev. . . .!“

Neka radovednost se me je polastila. Poprosila sem jo, naj mi razkrije svojo bol, naj mi zaupa. Rekla sem ji, da jo bom razumela, da bom čutila z njo in da bo morda njeno življenje šola za moje mladost.

Bila je hitro pripravljena v mojo največje veselje. Sedla je k meni in po kratkem premolku začela:

„Mladostna leta so mi potekala navadno, enakomerno. Nič posebnega nisem doživela do 22. leta. Ali sem bila lepa in prikupljiva tega ne vem, le to vem, da sem imela dovolj častivcev, snubačev. A moj ponos in misel, da mi ni treba še pustiti samskega življenja in ga zamenjati z zakonskim, sta mi branila obljubiti kateremu za trdno. A prišlo je, kar nenadoma je prišlo, vzbudilo se je tudi v meni čustvo, ki mu pravijo ljubezen. On je bil iz boljše hiše in ljudje so mi ga hvalili. Ni toraj čudo, da sem se z njim zaročila. Prvi predpust smo praznovali poroko. Takrat se je začelo za me drugo življenje in od leta do leta večje trpljenje. Imela sva 9 otrok. Štiri deklice so nama takoj po rojstvu umrle, drugi pa so rastle in kazali prebrisane glave. Dva fanta sta šla študirat, dekleta so pa ostale doma. Nismo bili bogati, zato sem pa morala delati, da sem vzdrževala dva sinova dijaka. On se ni brigal dosti za delo. Vsa skrb je bila na meni in tako sem delala brez počitka, neprenehoma, da spravim oba sina k dobremu kruhu. Ko bi pa bila vedela, kam bom s tem spravila svoje otroke, ko bi bila vedela, kaka usoda ju čaka, niti enkrat ne bila dvignila rok, da jima kaj zaslužim. Starejši sin je bil že v zadnjem letniku latinskih šol, mlajši pa je imel še eno leto, ko sta se poročili dve hčeri. Tedaj sem imela samo še najmlajšo Anico doma. Hčeri pa sta se obe nesrečno omožili, dobili sta moža-pijance in ena je že v prvem, druga v drugem letu svojega nesrečnega zakona umrla. Sramota, koje sta prestajali radi pijančevanja njunih mož, ju je spravila v prerani grob. Moraš si misliti, koliko žalosti je s tem prestalo materino srce!

Prišel je pa tudi čas za sinova, da si izbereta stan za prihodnost. Starejši, že od nekdaj mirne, tihe narave, si je izbral duhovski stan. Kakor bi vsako mater, tako je tudi mene veselilo, videti svojega sina pred oltarjem pri prvi daritvi. To je bil za me dan veselja; a sedaj pravim, bolje bi bilo,

da bi ga ne bilo nikdar. . . . Tudi on je bil vesel. Ves radosten mi je zvečer podal roko in se mi najsrčneje zahvalil za ves trud, za vse trpljenje, kojega sem prestala, da sem ga dovedla do cilja. Dobil je službo, kojo je zvesto opravljaj celih 18 let. Ljudje so ga povsod radi imeli, saj je bil dober pastir svojih ovčic. A nesreča nikoli ne praznuje. Tudi za njega se je napolnila kupa gorja, trebalo jo je izpiti. . . . Lastni prijatelji so ga izdajali, ljudje, kojim je bil dober so ga po krivem tožili, prisegali, ljudje, brez sreča, brez vesti. . . . Res, prokletstvo greha nas teži, pod to težo omahujemo vsi, pod to težo se je moral vkloniti tudi nedolžni cvet. . . .

Voljno je prenašal vse preganjanje vdan v voljo božjo čakal obsodbe, ki je bila usodna zanj. . . .

Svest si svoje nedolžnosti je stavil vse zaupanje v Boga, ki pa ni hotel na tem svetu dokazati njegovo nedolžnost; on je že vedel zakaj. Kazni ni prestal. Mirno, ločen od sveta, je v jetniški celici izdahnul svojo dušo, zapustivši meni zadnji pozdrav, z besedami: „Pred svetom sem v sramoti a pred Tvoj prestol, o Bog, prihajam vendarle z mirno vestjo!“

Dosti sem pretrpela zanj, a kam sem ga spravila!?

Plakala sem za njim, a se tudi potolažila, navajena vsega hudega; misel, da je šel v boljše življenje, kjer ne poznajo sovraštva, misel, da bo prišel dan plačila tudi za nedolžno preganjane, ta misel me je krepila. Gojila sem in še vedno gojim željo združiti se z svojimi otroci onkraj groba, kjer ni več ločitve. Neštetokrat sem že vzdihnila; „O Bog, kdaj bo prišel čas tudi za me?“

Gotovo si že radovedna, kaj se je zgodilo z mlajšim sinom. Ko je končal šole, je šel k vojakom. Tam je napredoval in kmalu postal podčastnik. Zaljublil se je v neko dekle, zavoljo katerega se je sp-l z nekim tovarišem, in umrl nečastne smrti. Napovedal je namreč prijatelju dvoboj, za katerega bi naj ne vedeli ljudje. Dogovorila sta se samo, da tisti, kateri bo prvi ranjen, pusti drugemu dekle. A ker je bil oni prvi ranjen in bi mu toraj odstopiti dekle, je v divji besnosti ustrelil mojega sina. O Bog, ali je že katera mati na svetu prestala toliko bridkosti? Nikomur ne privoščim kaj takega.

Za pol leta potem mi je umrl mož, s katerim sem izgubila še tisto malo opore, kar sem je imela. Sama na svetu, z edino še na mlajšo hčerko sem ostala, ki pa ni bila doma, ampak v mestu pri soročnikih. Prosila sem jo, naj pride domov. Samo to od deveterih otrok sem še imela, a še ta me ni ubogala, ker jo je svet že izpridil; dobila sem bridki odgovor, da ona ne more več biti na deželi, kjer so tako neumni ljudje, kjer ni zabav, ne kratkočasje. . . . Pustila sem jo zanaprej in živela sama za se, popolnoma sama. Ne dolgo potem sem dobila pismo, da je propadla tudi moja najmlajša hči in v največji sramoti umrla z otrokom vr.d....

Sedaj nisem imela več moža, ne otrok, na katere sem stavila vse svoje zaupanje. A še nisem obupala, trpljenje je bilo moj delež.

„Ti o Gospod si dal, Ti o Gospod si vzel, Tvoje ime bodi češčeno vekomaj!“ To je bil moj izrek in s tem sem se tolažila.

Sedaj pa mi poteka življenje spet enakomerno kot nekdanj, le spomin na preteklost mi greni večer mojega življenja, a upam, da bo zarja večnosti tem lepša. Prišel bo čas tudi za me. . . .!“

Z solznimi očmi sem poslušala ubogo ženo. Par tolažilnih besed in morala sem se ločiti tudi jaz od nje, da jadram med svet za svojim ciljem. . . .

* * *

Vsako leto sem te obiskovala, blaga žena, da sve v spominih in pogovorih preživeli lepe urice, ko sem ti nadomestovala katero izmed hčera, katere si prerano izgubila. A letos?

„V grobu spi!“ ta odgovor velja tebi, spavaj sladko, saj je prišel sedaj čas za te, spavaj in se veseli pri Bogu.

A jaz med spomine,
bom svoje sladkè,
predraga mi žena
zapisala te!

Za kratek čas

Vsi umrli.

Nek zdravnik je kandidiral za poslanca, pa je pri volitvah propadel. O tem se je seveda veliko govorilo in med drugim je nekdo rekel: „Tedad tudi njegovi bolniki niso glasovali zanj?“ — „Kako le, saj so vsi umrli,“ je odgovoril ek porednež.

Imenitno zdravilo.

„Gospod doktor, lepa hvala za zadnjič predpisano zdravilo.“

„Vam je li dobro storilo?“

„Prav dobro.“

„Koliko stekleniče ste izpili?“

„Jaz nobene; moj stric pa je izpil eno. Zato je umrl in jaz sem, njegov glavni dedič.“

On in ona.

„Pes, lump, baraba, ravbar!“ je zmerjala neka žena svojega ubogega moža, „prav zadovoljna bom, ko te bom videla na dnu pekla vklenjenega v verige in ko boš imel za ženo Lucif.rjevo hčer.“

„Tega pa ne boš nikdar videla, ljuba moja, ji odgovori mož, „ni namreč dovoljeno dve sestri zaporedoma poročiti.“